

En vision för Östersjöns fiske

Om BalticWaters2030

BalticWaters2030 satsar på storskaliga och kommunikativa demonstrationsprojekt, grundade i tillämpad forskning, som bidrar en frisk och levande Östersjö

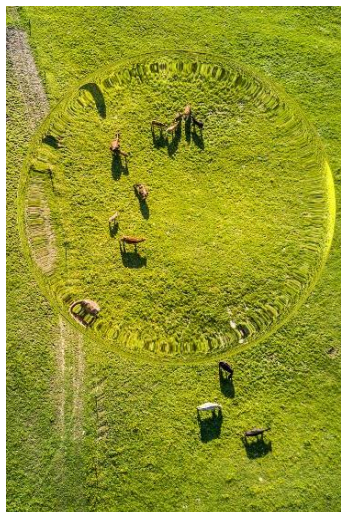
Våra projekt ska

- Skapa ny kunskap och visa på lösningar
- Inspirera, utbilda och visa att alla kan bidra
- Knyta an till den pågående miljödebatten
- Genomförs i nära samarbete med akademi, myndigheter och företag

BalticWaters2030 tar vid efter stiftelsen **BalticSea2020**

Kort om våra pågående projekt

Bättre näringskretslopp för djurgödsel

Projektet ska utveckla nya metoder och tekniker för att fånga fosfor och kväve så att de kan återanvändas på våra åkrar samtidigt som vi skapar nya intäktskällor för jordbruket.

ReCod – utsättning av småtorsk

Sedan flera årtionden har utsättning av lax och öring genomförts för att stärka bestånden, nu vill vi testa om det går att göra samma sak för torsken i Östersjön.

Levande Vikar

Projektet syftar till att visa hur en grund vik kan restaureras med hjälp av åtgärder som kan utföras av enskilda, båtklubbar eller byalag.

Mindre forskningsprojekt

- Hästhållningens påverkan på Östersjön (hur påverkar hästgagar våra vattenmiljöer?)
- Torskens födointag (Analys av orsakerna till Östersjötorskens tillbakagång, sämre tillväxt och dåliga hälsotillstånd)
- Strömmingens "hemortstrohet" (Hur kommer det sig att vissa fiskar inom samma art återkommer till sina forna lekplatser medan andra sprids i havet utan att någonsin återvända)

Varför en vision för Östersjöns framtida fiske?

Vi har arbetat med den kommersiella fiskefrågan och torsken, både praktiskt och politiskt, i närmare 15 år

Våra insikter

- Socioekonomi prioriteras före miljö och ekologi
- Okunskap om fiskenäringens sammansättning, storlek och ekonomiska betydelse
- Småskaligt, kustnära fiske missgynnas – både av de egna intresseorganisationerna och av lagstiftaren
- Det finns vägar att gå för att återskapa hållbara bestånd, men det kommer ta tid
- Det saknas visionsarbete inom politiken och bland berörda myndigheter

En vision för Östersjöns fiske

En rapport som vi hoppas kan vara ett första steg för en sundare fiskeripolitik som prioriterar miljö, hållbarhet och ett småskaligt fiske.

En vision för Östersjöns fiske (BalticSea2020)

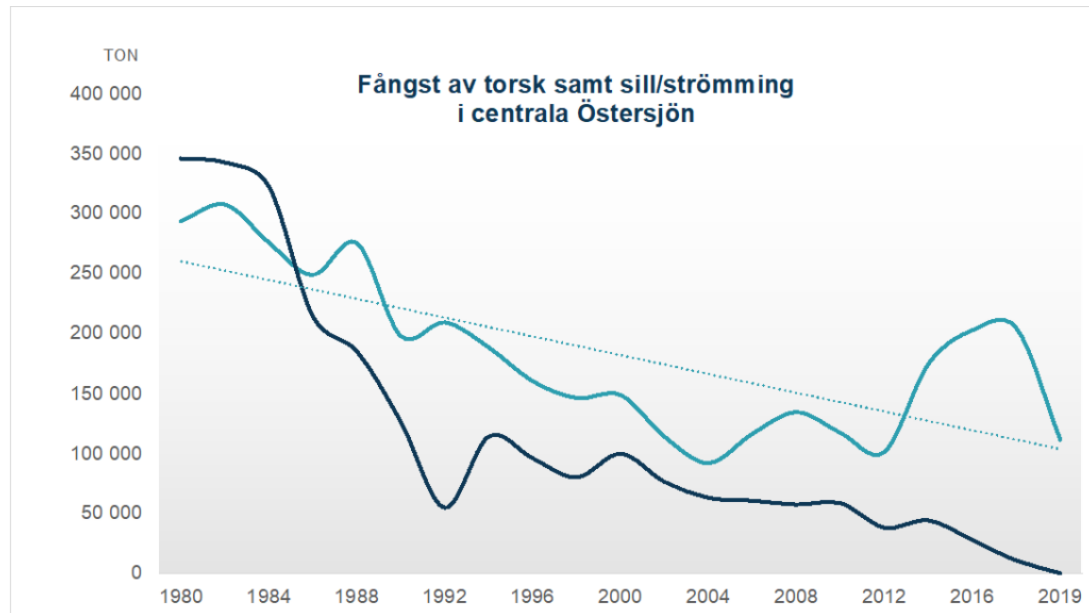
Rapporten har sammanställts av BalticSea2020 genom bidrag från våra artikelförfattare samt arbete som gjort av stiftelsen i form av research, intervjuer med nyckelpersoner samt sammanställning av data etc.

Rapportens tematiska uppbyggnad

- Östersjöns fiskekris: Christoph Humborg/Henrik Svedäng (SU)
- Storskalig trålning bör förbjudas i Östersjön: Per Larsson (LnU)
- Östersjöfiskets värde och potential: Stefan Fölster
- Återuppbyggda bestånd – USA och Hjälmarens (BS2020)
- Småskaligt, kustnära fiske – kommer det en vändning? (BS2020)
- Nya förvaltningsformer krävs (BS2020)

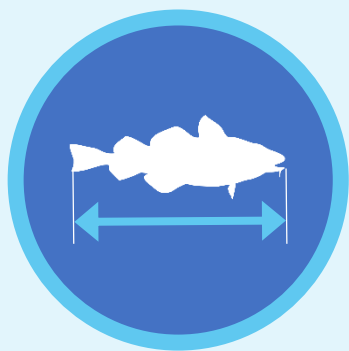
Östersjöns fiskekris

- Östersjön unikt inlandhav med anpassade arter
- Torsk, ål och lax – bestånd i kris eller kollaps
- Sill/strömming samma väg?
- Förvaltningsåtgärder verkningslösa – anpassade för större hav
- Bottentrålning och storskalig, industriellt fiske olämpligt i Östersjön

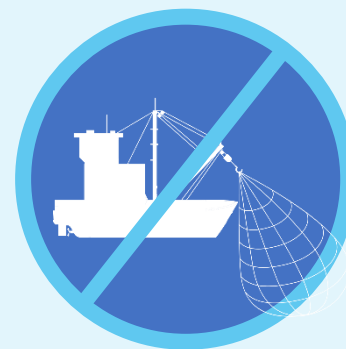
Subventionerat storskaligt trålfiske i Östersjön gynnar en handfull fiskare – de flesta från Västkusten

De vi vill skydda förlorar

Många av Östersjöns fiskbestånd är nu illa ute eller har redan kollapsat, vilket har lett till kris för det som vi egentligen vill skydda, det småskaliga fisket, fritidsfisket och kustsamhällena

Det finns goda exempel

I Öresund är trålfiske förbjudet. Där tar det småskaliga yrkesfisket och fritidsfisket mångfalt mer fisk än längs Östersjökusten, som dessutom mest blir matfisk av god kvalitet i stället för fiskfoder.

Exempel på statsfinansiella och samhällsekonomiska kostnader för industrifisket i Östersjön

Statsfinansiella direkta kostnader	Msek
Direkta subventioner	-75
Undantag från drivmedelsskatter	-106
Administrativa kostnader (HaV, Kustb, mfl)	-80
Skatteintäkt ¹	+22
Total	-239

Samhällsekonomiska indirekta kostnader	Msek
Undantag från koldioxidskatt ² (ASEK 7)	-284
Bidrag via statliga finanser ³	-158
Bidrag till BNP	+55
Total	-387

¹Skatteintäkt från storskaligt fiske och beredningsindustri

²Vedertaget inom andra näringar

³Faktiska resurskostnader samt transfereringar av skattemedel som kunde används på andra områden (effektföruster)

Sammanlagt statsfinansiellt och samhällsekonomiskt värde av att byta från dagens storskaliga fiske i Östersjön till alternativscenarier

Mkr	Statsfinansiellt	Samhällsekonomiskt
Besparing om stopp för storskaligt fiske	239	387
Värde av småskaligt fiske och fritidsfiske (scenarier)	20-47	69-165
Nettoeffekt	259-286	454-552

Stefan Fölster. En vision för Östersjön (BalticSea2020)

Ekonomi i sammanfattning

- Hög kostnad för att stat och samhälle för att upprätthålla ett industriellt trålfiske i Östersjön som levererar en lågmarginalprodukt som inte kommer svenska konsumenter till godo
- Ett utvecklat småskaligt fiske genererar lokala arbetstillfällen, bidrar till ekonomin och levererar en högmarginalprodukt som kommer samhällen och besöksnäring tillgodo.

Storskaligt fiske = Stora kostnader för stat och samhälle

”Vad gäller utfallet för både torsk och lax är jag nöjd med resultatet som jag anser är i linje med vår målsättning. Det gynnar vår fiskenäring, våra kustsamhällen och förser både oss och framtida generationer med hälsosamma livsmedel.” (Sven Erik Bucht 2017)

- För det första bör myndigheterna sluta sprida myter om fiskets nuvarande samhällsvinster.
- För det andra bör myndigheterna åläggas att utreda vad Sverige kan göra för att minska påverkan av det storskaliga fisket och gynna det småskaliga, lönsamma fisket.

Lärdomar från USA och Hjälmarenen

- **Långsiktighet.** Det tar tid att återuppbygga bestånd, både administrativt och biologiskt. Det ger också yrkesfiskarna bättre möjligheter att anpassa sin verksamhet till nya förhållanden.
- **Tydlig lagstiftning** med regler för förvaltningen som inte förändras med mindre än att konkreta målsättningar uppnåtts.
- **Stabilitet.** Inget utrymme ges för politiska förhandlingar och bestämmelserna skärps om de biologiska målen inte uppnås.
- **Eget ansvar** ger förutsägbar långsiktig avkastning.

Hur kan kustfisket utvecklas och stödjas?

- Fisket i Östersjön måste läggas om radikalt. Det småskaliga, hållbara fisket måste få en möjlighet att växa och bidra till kustsamhällen och dess kulturhistoriska värden samt vara en drivkraft för den marina turismen och lokala arbetstillfällena.
- Regeringen kan förändra förvaltning och byråkrati för att prioritera och förenkla för det småskaliga fisket och regeringen kan driva på inom EU för ytterligare förändringar.
- Havs- och vattenmyndigheten (HaV) kan förenkla tillämpningen/regelverk för småskaligt fiske, och överväga regional förvaltning av vissa bestånd.
- Regionerna längst Östersjökusten måste inkludera det lokala fisket i sina planer.
- Kommunerna har stora möjligheter att underlätta för både traditionellt fiske och för de som vill pröva nya idéer med lokal förädling och försäljning.
- Det finns en stor efterfrågan på närproducerade varor och ett stort intresse för mat, både hemma och på restauranger, som företagsamma yrkesfiskare borde vara med att utveckla.

Tack!

Tveka inte att höra av er med frågor.

Vi samarbetar gärna om idéer och projekt som kan bidra till att utveckla ett levande kustnära yrkesfiske.

konrad.stralka@balticwaters2030.org